

## ΟΜΙΛΙΕΣ-ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ:

**Σαλματζίδης Γιάννης**, Προϊστάμενος Κέντρου Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ΑΠΘ

**Αναστασιάδης Σάββας**, Κέντρο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ΑΠΘ

**Δασκόπουλος Δημήτρης**, Κέντρο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ΑΠΘ

### **Πώς η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση αξιοποιεί τα ηλεκτρονικά μέσα**

Η συνολική αξιοποίηση των εργαλείων που προσφέρονται στη διαδικασία της μάθησης από τις υπηρεσίες Τ.Π.Ε. βελτιώνουν την εμπειρία των συστημάτων εκπαίδευσης μέσα από την κατάρτιση και προσαρμογή των εκπαιδευομένων στον σημερινό ψηφιακό κόσμο.

Τα εργαλεία Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση βελτιώνουν την αποτελεσματικότητά της καθώς αυξάνουν την αποδοχή της μέσω εξατομικευμένης χρήσης των εκπαιδευτικών πρακτικών.

Η εμπειρία της διάχυσης της γνώσης οπουδήποτε και οποτεδήποτε μέσω οποιουδήποτε εργαλείου μάθησης με τη συνδρομή οποιουδήποτε βοηθού αλλάζει ταχύτατα το εκπαιδευτικό τοπίο αυξάνοντας τη διαθεσιμότητα της γνώσης.

Το Κ.Η.Δ. διαχειρίζεται το σύνολο των υποδομών και υπηρεσιών Τ.Π.Ε. του Α.Π.Θ.. Ειδικότερα σε θέματα αξιοποίησης σύγχρονων τεχνολογιών στην υποβοήθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας διαθέτει μεγάλη εμπειρία και τεχνογνωσία. Σε κοινή δράση με τη Β.Κ.Π., αναπτύσσει, υποστηρίζει και εξελίσσει μία μεγάλη γκάμα από διαθέσιμα εργαλεία που είναι διαθέσιμα διεθνώς,

Για την εξυπηρέτηση των αναγκών υιοθέτησης τεχνολογιών ηλεκτρονικής διδασκαλίας, το Κ.Η.Δ. επάνδρωσε το Γραφείο Υποστήριξης Ακαδημαϊκών Δραστηριοτήτων με έμπειρο προσωπικό, εντεταλμένο ειδικά για το σκοπό αυτό.

Πιο συγκεκριμένα, παρέχονται οι παρακάτω υπηρεσίες:

- Η διαχείριση προγραμμάτων σπουδών, που περιλαμβάνει τη διαχείριση της εγγραφής των εκπαιδευομένων ηλεκτρονικά
- Η αρχειοθέτηση των τίτλων που απονέμονται σε εκπαιδευόμενους για διατήρηση ιστορικού μέσω της υπηρεσίας φοιτητολογίου (<http://sis.auth.gr>).
- Η δημιουργία και φιλοξενία της ιστοσελίδας της εκάστοτε δράσης ή μαθήματος
- Η δημιουργία και φιλοξενία εικονικής τάξης σε σύστημα ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης, που περιλαμβάνει διαχείριση των εκπαιδευομένων κάθε τάξης, τη διαχείριση των αρχείων των μαθημάτων και τη δημιουργία mailing lists των τάξεων μέσω του περιβάλλοντος ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης Moodle (<http://elearning.auth.gr>)
- Τα εργαλεία σύγχρονης τηλεεκπαίδευσης για την αλληλεπίδραση των συμμετεχόντων σε πραγματικό χρόνο μέσω της πλατφόρμας τηλεσυνεργασίας με το ανοικτό λογισμικό BigBlueButton (<http://conf.auth.gr>)
- Η υποστήριξη της μαγνητοσκόπησης των μαθημάτων με διάφορους τρόπους, που περιλαμβάνει την παροχή εξοπλισμού με μορφή δανεισμού, τη φυσική παρουσία εξειδικευμένου προσωπικού και την αυτοματοποιημένη εγγραφή σε κατάλληλα εξοπλισμένες αίθουσες του Α.Π.Θ. μέσω της υπηρεσίας Τηλεκπαίδευσης & Συνεργασίας (<http://www.it.auth.gr/el/Services/academicSupport>)

- Η τεχνολογική υποστήριξη για τη δημιουργία πολυμεσικού υλικού (podcasts - videocasts) συγχρονισμένο με την παρουσίαση ομιλητή στα προσφερόμενα μαθήματα
- Οι υπηρεσίες υποστήριξης 1ου επιπέδου προς τους εκπαιδευόμενους και τους διδάσκοντες σε θέματα χρήσης των προσφερόμενων εργαλείων.

Οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής υποβοήθησης εκπαιδευτικής διαδικασίας που διατίθενται από το Κ.Η.Δ. αποτελούνται από τεχνολογίες αιχμής με στόχο την επίδειξη των δυνατοτήτων που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία στην παραγωγή ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού υψηλής ποιότητας.

Σκοπός είναι η, κατ' αρχήν, εξοικείωση των διδασκόντων με τις νέες τεχνολογίες υποβοήθησης μάθησης και, κατ' επέκταση, η μεταφορά όσο το δυνατό περισσότερων, αν όχι όλων, προσφερόμενων μαθημάτων σε ηλεκτρονική μορφή.

Ως στρατηγικοί στόχοι ορίζονται η δημιουργία ενός αμιγώς ηλεκτρονικού περιβάλλοντος μάθησης και το άνοιγμα των υπηρεσιών μάθησης, αλλά και πιστοποίησης γνώσεων, σε όλους ηλεκτρονικά μέσω της δημιουργίας ηλεκτρονικών μαθημάτων τύπου MOOC.

Όπως προκύπτει από μελέτες και ερευνητικές ανακοινώσεις ([2ο Πανελλήνιο Συνέδριο "Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία"](#), [The Evolution of Distance Learning in Higher Education](#)) η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και η εμπλοκή Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι η επόμενη μεγάλη επανάσταση στον χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η χρήση Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση επιλύει χρόνια προβλήματα χώρου και αδυναμίας εξυπηρέτησης μεγάλου όγκου φοιτητών, μειώνει το κόστος λειτουργίας των ιδρυμάτων προσφέροντας αναβαθμισμένη εμπειρία μάθησης στους φοιτητές.

**Πετρούλα Τσοκαλίδου**, Αν. Καθηγήτρια Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπ/σης ΑΠΘ

**Εκπαίδευση γύρω από τις γλώσσες και τους πολιτισμούς σε τάξεις με παιδιά προσφυγικής και μεταναστευτικής καταγωγής**

Το θέμα της εκπαίδευσης των παιδιών προσφυγικής και μεταναστευτικής καταγωγής ήταν, είναι και θα παραμείνει επίκαιρο, όσο οι άνθρωποι αναγκάζονται ή επιλέγουν να ζήσουν σε χώρες άλλες από τις χώρες καταγωγής τους. Η μετανάστευση και ο ξεριζωμός δημιουργούν νέες κοινωνικές και εκπαιδευτικές συνθήκες που καλούν σε καινοτόμες και δημιουργικές προσεγγίσεις της γλώσσας, του πολιτισμού και της γνώσης. Από το 2009 στο πλαίσιο του ΤΕΠΑΕ και της Παιδαγωγικής Σχολής, γίνονται συστηματικές προσπάθειες να αναπτυχθεί ένας γόνιμος επιστημονικός λόγος γύρω από τα ζητήματα της επαφής των γλωσσών και των πολιτισμών με επίκεντρο την εκπαίδευση, μέσα από το περιοδικό Πολύδρομο και τις ποικίλες δράσεις της ομώνυμης διαπανεπιστημιακής 'ομάδας για τη διγλωσσία και τον πολυπολιτισμό στην εκπαίδευση και την κοινωνία'. Κάποια από τα έργα της ομάδας θα παρουσιαστούν με σκοπό να υπηρετήσουν τη διαδικασία της ομαλής εκπαίδευσης των παιδιών μεταναστευτικής και προσφυγικής καταγωγής.

**Δημήτρης Κ. Μαυροσκούφης**, Καθηγητής Διδακτικής Μεθοδολογίας και Ιστορίας της Εκπαίδευσης Τμήματος Παιδαγωγικής και Φιλοσοφίας,  
Κοσμήτορας Φιλοσοφικής Σχολής ΑΠΘ

## **Διδασκαλία και μάθηση στο Πανεπιστήμιο: μεταξύ του νεωτερικού ιδεαλισμού και του φουτουριστικού πραγματισμού**

Στην παρούσα ανακοίνωση, με αφορμή βιωματικές εμπειρίες του εισηγητή, που σχετίζονται άμεσα με το διδακτικό έργο του στο πανεπιστήμιο και τις εισηγήσεις του σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια, εκτίθενται οι σύγχρονες τάσεις αλλά και ο προβληματισμός για τη διδασκαλία και τη μάθηση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (University teaching and learning). Καταρχάς περιγράφεται σε αδρές γραμμές η διεθνής και η ελληνική εμπειρία στο πεδίο της πανεπιστημιακής διδασκαλίας και στη συνέχεια εξετάζονται πτυχές που συνδέονται με την ποιοτική και την αποτελεσματική διδασκαλία (qualitative and effective teaching). Πιο συγκεκριμένα, αφού πρώτα να οριστούν οι παραπάνω βασικές –και υδαρές, ως ένα βαθμό– έννοιες, παρουσιάζονται στρατηγικές που έχουν να κάνουν με μοντέλα (π.χ. co-operative learning, problem-based learning, experiential learning, authentic learning, transformative learning, learning by teaching), που ανήκουν στο ευρύχωρο πλαίσιο της λεγόμενης «ενεργητικής μάθησης» (active learning) και μπορεί να συνδυάζονται ή όχι με τις νέες τεχνολογίες και την εκπαίδευση από απόσταση (π.χ. e-learning, open courses, distance Learning, blended learning). Σε κάθε περίπτωση η παρουσίαση των σχετικών στρατηγικών συνοδεύεται από τη συζήτηση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων τους. Τέλος, η όλη παρουσίαση εντάσσεται σ' ένα ευρύτερο πλαίσιο κριτικού προβληματισμού, για τη συγκρότηση του οποίου λαμβάνονται υπόψη τόσο τα θετικά στοιχεία του επιχειρούμενου εκσυγχρονισμού της πανεπιστημιακής διδασκαλίας και οι συστάσεις διεθνών και υπερεθνικών οργανισμών όσο και οι επιφυλάξεις ή και οι αρνητικές απόψεις, που συνδέονται κυρίως με τη μετάλλαξη των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπό το κράτος της οικονομίας της αγοράς και της δημοσιονομικής εξυγίανσης, αλλά και των τεχνολογικών τάσεων για τη δημιουργία του «μετα-ανθρώπου» (post-human). Η ανακοίνωση κλείνει με ένα σοβαρό ανθρωπολογικό ερώτημα: μπορεί να διδαχθεί η αγάπη για τη μάθηση;

**Κατερίνα Δημητριάδου**, Αν. Καθηγήτρια Διδακτικής Μεθοδολογίας, Παιδαγωγική Σχολή Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

### **Οι εκπαιδευτικές προκλήσεις του 21ου αιώνα υπό το πρίσμα της Διδακτικής**

Η ρευστότητα και οι αμφισημίες που χαρακτηρίζουν την αυγή της τρίτης χιλιετίας έχουν δημιουργήσει ρήγματα στη γνωστική και πρακτική σχέση του ανθρώπου με τη χωροπολιτισμική πραγματικότητα. Για τη διασφάλιση της ευημερίας στον πλανήτη γη είναι όλο και πιο αναγκαία πλέον η αξιοποίηση της ανθρώπινης εφευρετικότητας, η δημιουργία νέας γνώσης και η καινοτομία. Από την άλλη μεριά, η μαθησιακή εμπειρία της νέας γενιάς έχει εγκλωβιστεί σε στόχους αποδοτικότητας και κερδοφορίας, οι οποίοι μετατρέπουν τους μαθητευόμενους σε καταναλωτές ομογενοποιημένης γνώσης. Οι παραπάνω παραδοχές αποτελούν προκλήσεις για τις επιστήμες της εκπαίδευσης, οι οποίες εδρεύουν στη δυναμική σχέση μεταξύ επιστημονικής γνώσης και διδακτικής πράξης.

Για την επιτυχή έκβαση του παιδαγωγικού ενεργήματος σε κάθε επίπεδο, ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος της Διδακτικής. Ο επιστημονικός αυτός κλάδος έχει ως αποστολή

να συστηματοποιεί και να μετασχηματίζει την επιστημονική γνώση σε παιδαγωγική γνώση περιεχομένου των γνωστικών αντικειμένων που αποτελούν τη διδακτέα ύλη. Έτσι προτείνει μοντέλα, αξιοποιεί πρακτικές, διαμορφώνει διδακτικά εργαλεία και υποδεικνύει ρόλους αντλώντας όχι μόνο από τις Επιστήμες της Αγωγής αλλά και από συγγενείς επιστήμες, όπως η Φιλοσοφία, η Ψυχολογία και η Κοινωνιολογία. Αφετηρία για τον καθορισμό των κριτηρίων που θέτει η Διδακτική και για τον έλεγχο της εγκυρότητάς τους αποτελεί το γνωστό σύνθετο, οντολογικό και ηθικό ερώτημα: τι είδους κοινωνία και τι είδους πολίτες θέλουμε;

Βάσει του παραπάνω σκεπτικού, ο επιστημονικός κλάδος της Διδακτικής σήμερα καλείται να ορίσει ποιοτικά κριτήρια για την ατζέντα της εκπαίδευσης, επαναπροσδιορίζοντας και την έννοια της αποδοτικότητας· να ακολουθήσει έναν νέο προσανατολισμό, που θα απομακρύνεται από την εργαλειακή ορθολογικότητα του θετικισμού, τις νομοτέλειες, τα άκαμπτα θεωρητικά σχήματα και τα βέβαια συστήματα εξήγησης. Συνδυάζοντας τις μακρο-κοινωνιολογικές με τις μικρο-κοινωνιολογικές προσεγγίσεις, οφείλει να αναγνωρίσει τον πλουραλισμό αλλά και τις αντιφάσεις των εκπαιδευτικών αναγκών· να δώσει έμφαση στην αξία του δρώντος υποκειμένου, χωρίς όμως να διολισθαίνει σε έναν άκρατο υποκειμενισμό· να δώσει προτεραιότητα στις εκπαιδευτικές αξίες που απελευθερώνουν τον άνθρωπο αλλά και σε εκείνες που τον προβληματίζουν· να αναζητήσει 'σταθερές' αλλά και να ανιχνεύσει τις ιδιαιτερότητες, την ποικιλία των φωνών, τον κριτικό λόγο και τον αναστοχασμό. Με δυο λόγια, οι διδακτικές προσεγγίσεις οφείλουν να ξεφύγουν από τα παραδοσιακά, γενικευμένα δεοντολογικά σχήματα και να επανακαθορίσουν τις εκπαιδευτικές προτεραιότητες συνδυάζοντας τα βεβαιωμένα επιτεύγματα της νεωτερικότητας με τις δημιουργικές αβεβαιότητες και τις αναζητήσεις της μετανεωτερικής σκέψης.

Η Διδακτική έχει τη δυνατότητα να προτείνει καινοτομίες που βασίζονται στη συνεργασία, ευνοούν τις οριζόντιες σχέσεις οικοδόμησης της γνώσης σε ευρέα γεωγραφικά πεδία και ενδυναμώνουν την προσωπικότητα του εκπαιδευμένου, βοηθώντας τον να κατανοήσει τον κόσμο και τη θέση του σε αυτόν. Εδώ ο κάθε είδους δάσκαλος –χωρίς να παραιτείται από την επιδίωξη ευημερίας και προόδου– καλείται να δώσει προτεραιότητα στον κριτικό στοχασμό, στην ενσυναίσθηση και στο ενδιαφέρον για το καλό της ανθρωπότητας· να μετασχηματίσει τις καταστάσεις κρίσης σε ευκαιρίες για τους εκπαιδευόμενους, αλλά να κάνει και ο ίδιος επιπλέον βήματα προς την επαγγελματική του χειραφέτηση.

Η παρούσα εισήγηση επιχειρηματολογεί για τις απαντήσεις της Διδακτικής σε ό,τι αφορά την προσαρμογή της διδασκαλίας στις εκπαιδευτικές προκλήσεις του 21ου αιώνα, με ορίζοντα μια στοχαστική, οραματική και φιλοσοφημένη θεώρηση του κόσμου.

**Ευάγγελος Αλεξίου**, Αν. Καθηγητής Τμήματος Φιλολογίας ΑΠΘ  
**Εμείς οι φιλόλογοι και τα αρχαία ελληνικά**

Μια σύγχρονη διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών κινείται στους εξής άξονες: στη συνειδητοποίηση της αξίας ενασχόλησης με τα αρχαία κείμενα, στη συμβολή τους στον παγκόσμιο πολιτισμό, στη διαχρονική διάσταση της ελληνικής γλώσσας, στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και στην αναμέτρηση των αξιών του αρχαίου κόσμου με το παρόν. Στην εισήγηση, η οποία δανείζεται το πρώτο μέρος του τίτλου της από το σχεδιάσμα του Nietzsche. Εμείς οι φιλόλογοι καταδεικνύεται ότι η στιβαρή φιλολογική κατάρτιση δεν προϋποθέτει ούτε συνεπάγεται έναν στείρο σχολαστικισμό. Είναι τέτοιος ο πλούτος της ελληνικής γλώσσας και τόσες πολλές οι προσεγγίσεις της αρχαίας ελληνικής γραμματείας, ώστε είναι πράγματι λυπηρό το γνωστικό αντικείμενο των αρχαίων ελληνικών να αντιμετωπίζεται ως κάτι ξένο προς την εποχή μας. Ο Όμηρος, ο Θουκυδίδης, ο Σοφοκλής, ο Πλάτων, ο Πλούταρχος πρέπει να είναι πάντοτε «ζωντανές παρουσίες», όχι στεγνά κείμενα. Ένας σύγχρονος, διαλεκτικός με την αρχαιότητα ανθρωπισμός, θέτει τον αρχαίο κόσμο σε μια διαλεκτική σχέση με το παρόν. Είναι αναγκαία η πτώση των τειχών γύρω από τα αρχαία ελληνικά και το τέλος της περιχαράκωσής τους γύρω από ένα δήθεν απολιθωμένο παρελθόν. Απέναντι σε μια μηχανιστική προσέγγιση της επιστήμης, με κυρίαρχο δόγμα το *publish or perish*, η αναζήτηση του αρχαίου κόσμου ως ολότητας, το ανθρωπιστικό παιδευτικό ιδεώδες αλλά, πρωτίστως, το συναρπαστικό ταξίδι στο παρελθόν μέσω της διδασκαλίας ενός αρχαίου κειμένου προϋποθέτουν αγάπη και πάθος γι' αυτό που διδάσκεις, κόπος και χρόνος, χρήση των νέων ηλεκτρονικών φιλολογικών εργαλείων, αλλά πάνω από όλα γνήσιο παιδαγωγικό ενδιαφέρον.

**Ελευθερία Ν. Γωνίδα**, Αν. Καθηγήτρια Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και Ανθρώπινης Ανάπτυξης Τμήματος Ψυχολογίας ΑΠΘ

**Σύγχρονες ψυχολογικές προσεγγίσεις για τη μάθηση και τη διδασκαλία:**

**Το παράδειγμα της αυτο-ρυθμιζόμενης μάθησης**

Η αυτο-ρυθμιζόμενη μάθηση αναφέρεται σε εκείνη τη μορφή μάθησης κατά την οποία οι ίδιοι οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν πώς να διαχειρίζονται ένα έργο σε μία συνθήκη επίτευξης μέσω της χρήσης δεξιοτήτων σχεδιασμού, εφαρμογής στρατηγικών, παρακολούθησης, διόρθωσης και αξιολόγησης της διαδικασίας της μάθησης για την επίτευξη των στόχων τους. Πρόκειται για μια ενεργητική διαδικασία η οποία προϋποθέτει γνώσεις, μεταγνωστικές δεξιότητες και υψηλά κίνητρα επίτευξης και συνδέεται με καλύτερα και μακροπρόθεσμα μαθησιακά αποτελέσματα. Ωστόσο, παρά την αναγνώριση της σπουδαιότητάς της διεθνώς σήμερα, δεν προάγεται κατά τη διδασκαλία καθώς συχνά οι εκπαιδευτικοί κάθε βαθμίδας δε γνωρίζουν πώς να συμβάλουν προς αυτή την κατεύθυνση, δίνουν προτεραιότητα σε άλλους εκπαιδευτικούς στόχους ή περιορίζονται από τα χαρακτηριστικά του εκάστοτε εκπαιδευτικού συστήματος. Στην εισήγηση θα διατυπωθούν προτάσεις προαγωγής της αυτο-ρυθμιζόμενης μάθησης και των κινήτρων των φοιτητών/τριών ώστε να νιώθουν μεγαλύτερη δέσμευση για μαθησιακές διαδικασίες οι οποίες συνδέονται με τους ακαδημαϊκούς τους στόχους και απαιτούν καταβολή

προσπάθειας και επιμονή παρά τις δυσκολίες και θα διατυπωθούν οι δυνατότητες και οι δυσκολίες εφαρμογής στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

**Μαλαματένια Σκαλτσά**, Καθηγήτρια Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΑΠΘ,  
Δ/ντρια ΔΠΜΣ «Μουσειολογία-Διαχείριση Πολιτισμού»

#### **Η Δια Βίου Μάθηση στο Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Μουσειολογία - Διαχείριση Πολιτισμού»**

Το Διαπανεπιστημιακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Μουσειολογία- Διαχείριση Πολιτισμού» στοχεύει στην προώθηση της Μουσειολογικής Έρευνας, της Μουσειοπαιδαγωγικής, της Ανάδειξης Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Συνόλων, της Διαχείρισης Πολιτισμού και του Πολιτιστικού Τουρισμού. Είναι το πρώτο μεταπτυχιακό στην Ελλάδα που συνεκπαιδεύει ιστορικούς, αρχαιολόγους, παιδαγωγούς, θεατρολόγους, νομικούς και γενικότερα θεωρητικής κατεύθυνσης αποφοίτους με αρχιτέκτονες, μηχανολόγους, εικαστικούς, σκηνογράφους, πληροφορικούς, μάνατζερς και γενικότερα τεχνολογικής ή δημιουργικής προέλευσης αποφοίτους, στη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς, υλικής ή άυλης, την ερμηνεία, το μουσειολογικό σχεδιασμό, νοηματικό και φυσικό, καθώς και την επικοινωνία και ανάδειξη των πολιτιστικών αγαθών.

Παράλληλα, αξιοποιώντας την υπερδεκαπενταετή εμπειρία στη διδασκαλία διαχείρισης του πολιτισμού, οργανώνουμε Δια Βίου ταχύρρυθμα προγράμματα που αφορούν τη διεύρυνση, αλλά και εξειδίκευση των γνώσεων και δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί με το πρώτο πτυχίο των συμμετεχόντων των παραπάνω ειδικοτήτων, καθώς και την απόκτηση των απαραίτητων πρακτικών μεθοδολογικών εργαλείων για μια επιτυχημένη ενασχόληση σε ένα νέο ανταγωνιστικό και καινοτόμο πολιτιστικό περιβάλλον.

**Αντώνης Κορωναίος**, Καθηγητής Τμήματος Γεωλογίας, Ιδρυματικά Υπεύθυνος  
Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης ΑΠΘ

**Βάσω Παπαγεωργίου**, Σύμβουλος Επικοινωνίας Γραφείο Πρακτικής Άσκησης ΑΠΘ

**Αργύρης Κυρίδης**, Καθηγητής Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης  
ΑΠΘ

#### **Η Πρακτική Άσκηση στο Α.Π.Θ. - Η εμπειρία**

Η Πρακτική Άσκηση αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας των φοιτητών/τριών. Με τον όρο Πρακτική Άσκηση εννοούμε «κάθε προγραμματισμένη και μεθοδευμένη εκπαιδευτική δραστηριότητα, η οποία φέρνοντας το φοιτητή σε άμεση επαφή με τον επαγγελματικό του χώρο, έχει στόχο τη σύνδεση της εκπαιδευτικής πράξης με τη θεωρία, την εξοικείωση του φοιτητή με το μελλοντικό επαγγελματικό του πεδίο»

Η σπουδαιότητα και η ανάγκη ύπαρξης Πρακτικής Άσκησης στα Προγράμματα Σπουδών αναγνωρίστηκε από πολύ παλιά, κυρίως στα Ιδρύματα του εξωτερικού, όπου η αξία της Πρακτικής Άσκησης είναι εμφανής στη συμμετοχή τόσο των φοιτητών/τριών όσο και των Φορέων Υποδοχής.

Βασικός στόχος της είναι η επίτευξη αμφίδρομης ανάδρασης μεταξύ σπουδών και των εν δυνάμει χώρων εργασίας των αποφοίτων. Αφορά στην άσκηση καθηκόντων, για μικρό (αλλά εύλογο) χρονικό διάστημα, από τον ασκούμενο σε Φορέα Υποδοχής υπό την καθοδήγηση Επόπτη Μέλους ΔΕΠ και την επίβλεψη Επόπτη του Φορέα Υποδοχής.

Ο στόχος και τα οφέλη από την Πρακτική Άσκηση είναι πολλαπλά και με πολλούς αποδέκτες. Οι φοιτητές, πριν αποφοιτήσουν, έρχονται σε επαφή με τους χώρους εργασίας, με τους εν δυνάμει εργοδότες και τους μελλοντικούς τους συναδέλφους. Οι Φορείς Υποδοχής, ωφελούνται και αυτοί, αφού έρχονται σε επαφή με νέα γνώση, ενώ μπορούν ταυτόχρονα να κερδίσουν ένα μελλοντικό συνεργάτη. Τέλος, και το Πανεπιστήμιο ωφελείται από την όλη διαδικασία, γιατί μαθαίνει τι χρειάζεται η αγορά εργασίας και πολλές φορές προσαρμόζει τη διδασκαλία του εν μέρει σε αυτά που ζητάει η αγορά εργασίας.

Η εμπειρία της Πρακτικής Άσκησης στο Α.Π.Θ. είναι πολύ μεγάλη, καθώς η Πρακτική Άσκηση υπήρχε με άτυπη μορφή σε διάφορες Σχολές/Τμήματα του Ιδρύματος πριν από το 1970 (πχ. Τμήμα Χημείας), αλλά και στο Πρόγραμμα Σπουδών (πχ. Τμήμα Γεωπονίας). Κατόπιν, με τη χρηματοδότηση της Πρακτικής Άσκησης από διάφορα Επιχειρησιακά Προγράμματα, εντάχθηκαν, χρηματοδοτήθηκαν και πραγματοποιήσαν Πρακτική Άσκηση, με πιο οργανωμένη μορφή, διάφορες Σχολές/Τμήματα. Το διάστημα 1998-2001, συμμετείχαν σε Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης 13 Σχολές /Τμήματα, το διάστημα 2001-2005 συμμετείχαν 19 Σχολές/Τμήματα, το διάστημα 2010-2015 οι Σχολές /Τμήματα αυξήθηκαν σε 23, ενώ από το 2016 τα συμμετέχοντα Τμήματα είναι πλέον 39, καθιστώντας έτσι το Α.Π.Θ. και από αυτή τη σκοπιά, ως το μεγαλύτερο Ίδρυμα της χώρας. Σε όλο αυτό το διάστημα υπήρξε και αντίστοιχη αύξηση συνεργαζόμενων Φορέων Υποδοχής.

Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στην περιγραφή της Πρακτικής Άσκησης στο Α.Π.Θ., δίνοντας έμφαση στην ανάγκη ύπαρξης του θεσμού, στον τρόπο εδραίωσής του και βελτίωσής του.

Ακόμη, κάνει αναφορά στους εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησής της και στις προσπάθειες για αναζήτηση Φορέων Υποδοχής που θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν την Πρακτική Άσκηση.

#### **Σωτήριος Βες, Καθηγητής Τμήματος Φυσικής, Πρόεδρος Επιτροπής Δια Βίου Μάθησης ΑΠΘ Δια Βίου Μάθηση Δομή ΑΠΘ: Πορεία 4 χρόνων**

Το Νοέμβριο του 2010 η Σύγκλητος (συνεδρίαση 2827/3-11-10) συγκρότησε την Επιτροπή Διά Βίου Μάθησης και Εκπαίδευσης με σκοπό τη διερεύνηση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου για τη λειτουργία προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης στο ΑΠΘ. Η Επιτροπή, σε επανειλημμένες συνεδριάσεις, αφού συζήτησε αναλυτικά το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο, τη διεθνή και εθνική εμπειρία, τη σκοπιμότητα και τις προϋποθέσεις λειτουργίας στο ΑΠΘ προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης έκρινε ότι η υλοποίηση τέτοιων προγραμμάτων ήταν όχι μόνον επιθυμητή αλλά και επιτακτική, καθώς αυτά συμβάλλουν στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού στην εκπαίδευση και στην αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης, τυπικής και άτυπης.

Η Επιτροπή έκρινε επίσης ότι τα προγράμματα Διά Βίου Μάθησης που προσφέρονται από ένα ΑΕΙ θα πρέπει να λειτουργούν και να υλοποιούνται σε πλαίσιο που θα εγγυάται το υψηλό επίπεδο των σπουδών, τη συμβατότητά τους με το ρόλο του δημόσιου πανεπιστημίου, την αποτελεσματικότητα, την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών και θα εξασφαλίζει την πιστοποίηση των παρεχόμενων τίτλων και προσόντων και τη διαφάνεια της διαχείρισης των πόρων των προγραμμάτων. Με αυτούς του στόχους συντάχθηκε (και εγκρίθηκε από τη Σύγκλητο) Εσωτερικός Κανονισμός για την οργάνωση και λειτουργία της Διά Βίου Μάθησης στο ΑΠΘ. Η Δομή ξεκίνησε τη λειτουργία της το Μάιο του 2012 και μέχρι σήμερα, μέσω της Δομής Διά Βίου Μάθησης του ΑΠΘ έχουν υλοποιηθεί πλέον των 70 προγραμμάτων ΔΒΜ, πολλά από αυτά σε περισσότερους από 4 ή και 5 κύκλους καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα αντικειμένων έχοντας βρει ανταπόκριση από κοινό σχεδόν όλων των βαθμίδων

εκπαίδευσης (από πρωτοβάθμια έως μεταπτυχιακή/ διδακτορική).

Επίσης οι εκπαιδευθέντες διατρέχουν όλες τις εργασιακές καταστάσεις, από ανέργους έως συνταξιούχους.

Τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν στους εκπαιδευόμενους, στη ζήτηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων αλλά και στα οικονομικά στοιχεία δείχνουν ότι η πορεία της Δομής υπήρξε και συνεχίζει να είναι ανοδική.

Στους στόχους της Επιτροπής για το επόμενο διάστημα είναι η δημιουργία συνολικού φοιτητολογίου της Δομής, ώστε να είναι δυνατή η κεντρική διαχείριση του, η εξεύρεση μόνιμου χώρου εγκατάστασης της Γραμματείας της Δομής καθώς και η απασχόληση προσωπικού σε αποκλειστική μόνιμη βάση, ώστε να βελτιωθούν ακόμη περισσότερο οι υπηρεσίες της Δομής προς όλους τους συναλλασσόμενους (μέλη ΔΕΠ και κοινό).